

СПРАВКА

ЗА ОТРАЗЯВАНЕ НА ПОСТЪПИЛИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ОТ ОБЩЕСТВЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ НА ПРОЕКТА НА ПРАВИЛНИКА ЗА ОРГАНИЗАЦИЯТА И ДЕЙНОСТТА НА СЪВЕТА ЗА БЪЛГАРСКИЯ ЖЕСТОВ ЕЗИК

№	Организация/потребител /вкл. начина на получаване на предложението/	Бележки и предложения	Приети/ неприети	Мотиви
1.	<p>Милена Гъркова-Калинова председател на сдружение „Национална асоциация на преводачите на жестов език в България“ (НАПЖЕБ)</p>	<p>1. Обръщаме внимание, че в първия абзац, изречение второ, е допусната нормативна и фактологична грешка, както следва:</p> <p>„Законът за българския жестов език е приет от Народното събрание и е в сила от 6 февруари 2021 г. С него се признават езиковият статут на българския жестов език и зачитането на правото на глухите лица и на сляпо-глухите лица, които имат достатъчно съхранено зрение, на изразяване и на информация чрез българския жестов език.“</p> <p>Второто изречение представлява ограничително тълкуване на чл.1, ал.1 от ЗБЖЕ, който гласи: „Чл. 1. (1) Този закон урежда обществените отношения, свързани с признаването на българския жестов език за естествен самостоятелен език и със зачитането на правото на глухите и на сляпо-глухите лица на изразяване и на информация чрез българския жестов език.“</p> <p>Тъй като чл.1, ал.1 от ЗБЖЕ е изрична законова разпоредба, фразата „сляпо-глухите лица, които имат достатъчно съхранено зрение“, изразява ограничено тълкуване на категорията „сляпо-глух“, което не е допустимо.</p> <p>Подчертаваме, че „Методическо ръководство за обучение на сляпо-глухи на български жестов език и алтернативни средства за комуникация“, ISBN: 978-954-8973-33-5; Министерство на образованието и науката на Република България, София, 2020 г .; Автори: проф. Мира Цветкова-Арсова, Даринка Борисова, Светлозар Парапанов“, доказва в следните раздели:</p>	Приема се	

	<p>„4.1.1. Локализиран начин на представяне и възприемане на жестовия език. стр.55</p> <p>4.1.2. Насочван начин на представяне и възприемане на жестовия език. стр.56</p> <p>4.1.3. Тактилен начин на представяне и възприемане на жестовия език (познат още като метода „Ръка в ръка“). стр.57“, че глухите лица, чиито основен език за комуникация е жестовият език, и в следствие загубили в различна степен зрението си от лека загуба до тежка и до пълна слепота, ползват горепосочените начини за представяне и възприемане на жестовия език, като са негови пълноправни ползватели за приемане на информация и за изразяване на информация при двупосочна комуникация.</p>		
	<p>2. Чл. 6, ал. 2, т. 2 – сега действащ текст:</p> <p>„Чл.6. (2) Организациите по ал. 1 трябва да отговарят на следните изисквания:</p> <p>2. да имат предмет на дейност в областта на защитата на правата на глухите и сляпо-глухите лица съгласно учредителния акт и устава на организацията;“</p> <p>Да се промени по следния начин:</p> <p>„ Чл.6. (2) Организациите по ал. 1 трябва да отговарят на следните изисквания:</p> <p>2. да имат предмет на дейност в областта на защитата на правата на глухите или сляпо-глухите лица съгласно учредителния акт и устава на организацията;“</p> <p>Мотиви:</p> <p>Организациите на и за глухи защитават правата на глухите, а организациите на или за сляпо-глухи защитават правата на сляпо-глухите, като много по-голяма рядкост би била организация, в чиито предмет на дейност изрично да е записано, че едновременно защитава правата и на глухите, и на сляпо-глухите - затова следва да се постави съюзът „или“.</p>	<p>Приема се</p>	

	<p>3. Чл. 6, ал. 3, т. 1 – сега действащ текст:</p> <p>„Чл.6. (3) Представителите на общността на глухите лица и на сляпо-глухите лица трябва да отговарят на следните изисквания:</p> <p>1. да са глухи или сляпо-глухи лица.“</p> <p><i>Да се допълни по следния начин:</i></p> <p>„ Чл.6. (3) Представителите на общността на глухите лица и на сляпо-глухите лица трябва да отговарят на следните изисквания:</p> <p>1. да са глухи или сляпо-глухи лица, като представителят на общността на сляпо-глухите лица задължително да е сляпо-глухо лице;“</p> <p>Мотиви:</p> <p>Да се приложи Мотото на Европейския съюз на сляпо-глухите: „Нищо за сляпо-глухите - без сляпо-глухите“ (“Nothing about Deafblind without Deafblind”). За да припознае общността на сляпо-глухите своя представител и за да защитава правата им в Съвета по БЖЕ той задължително и неотменимо трябва да е сляпо-глухо лице. Лице без сляпо-глухота никога няма да бъде припознато за свой представител от общността на сляпо-глухите.</p>	<p>Не се приема</p>	<p>Не е необходимо това пояснение, тъй като формулировката на т. 1 ясно показва, че представителят трябва да е глухо или сляпо-глухо лице, т.е. няма как да е друго лице.</p>
	<p>4. Чл. 6, ал. 3, т. 3 – сега действащ текст:</p> <p>„Чл.6. (3) Представителите на общността на глухите лица и на сляпо-глухите лица трябва да отговарят на следните изисквания:</p> <p>3. да имат най-малко 3 години опит в областта на българския жестов език – участие в организацията и управлението на проекти, семинари по български жестов език, публикации, научноизследователска дейност и дейности, свързани със сферата на образованието.“</p> <p><i>Да се измени и допълни по следния начин:</i></p>	<p>Не се приема</p>	<p>Поставянето на изискване за 5-годишен опит би ограничило възможността за кандидатстване на лицата за участие в съвета, тъй като едва през последните три години по-задълбочено се работи в областта на българския жестов език,</p>

	<p>„Чл.6. (3) Представителите на общността на глухите лица и на сляпо-глухите лица трябва да отговарят на следните изисквания:</p> <p>3. да имат най-малко 5 години опит в областта на българския жестов език и/или други системи за комуникация, използвани от сляпо-глухите (по смисъла на §1, т.2 и т.4 от ЗБЖЕ) – участие в организация и управлението на проекти, семинари, публикации, научноизследователска дейност и дейности, свързани със сферата на образованието. “</p> <p>Мотиви:</p> <p>Минималният опит за гарантиране необходимата експертиза и професионализъм е поне 5 години.</p> <p>Законът за БЖЕ в §1, т.2 и т.4, регламентира другите системи за комуникация, използвани от сляпо-глухи, които гласят:</p> <p>„§ 1. По смисъла на този закон:</p> <p>2. „Сляпо-глухо лице“ е лице или дете, което е едновременно със слухова и зрителна загуба и е ползвател на българския жестов език или на други системи на комуникация според спецификата на неговото нарушение.</p> <p>4. „Превод от и на български жестов език“ е преводаческа услуга, която се извършва чрез българския жестов език, а за сляпо-глухите лица – и чрез други системи за комуникация.“</p>		поради което няма да имат натрупан 5-годишен опит.
	<p>5. Чл. 6, ал. 4, т. 2 – сега действащ текст:</p> <p>„Чл. 6. (4) Преводачът на българския жестов език трябва да отговаря на следните изисквания:</p> <p>2. да има най-малко 3 години опит като преводач на български жестов език;"</p> <p>Да се промени така:</p>	Приема се	

	<p>„Чл. 6 (4) Преводачът на българския жестов език трябва да отговаря на следните изисквания:</p> <p>2. да има най-малко 5 години опит като преводач на български жестов език;”</p> <p>Мотиви:</p> <p>Минималният опит за гарантиране необходимата експертиза и професионализъм е поне 5 години.</p>		
	<p>6. Чл. 7, ал. 5, т. 2, подт. б) – сега действащ текст:</p> <p>„Чл.7. (5) Към заявлението се прилагат следните документи:</p> <p>2. за представителя на общността на глухите и сляпо-глухите хора:</p> <p>б) експертно решение на ТЕЛК или НЕЛК, удостоверяващо слуховата загуба;“</p> <p>Подт. б) да се измени и допълни по следния начин:</p> <p>„б) експертно решение на ТЕЛК или НЕЛК, или друг медицински документ, удостоверяващ слуховата и/или зрителната загуба;“</p> <p>Мотиви:</p> <p>Подобно на разпоредбите на ЗБЖЕ (чл.21, ал.4) при глухи и сляпо-глухи лица, освен експертно решение на ТЕЛК или НЕЛК, да може да се представи и друг медицински документ, удостоверяващ слуховата и/или зрителната загуба, при положение, че често ТЕЛК/НЕЛК е издаден за едно от двете нарушения, което е водещо и придобито на по-ранен етап.</p>	Не се приема	Мотивирането с чл. 21, ал. 4 от ЗБЖЕ не е коректно, тъй като там представянето на експертно решение на ТЕЛК или НЕЛК е задължително условие, а не алтернативно на представянето на друг медицински документ.
	<p>7. Чл. 9 – сега действащ текст:</p> <p>„Чл. 9. Членовете на съвета се определят за срок от 4 години с право на два мандата.“</p> <p>Да се измени и допълни по следния начин:</p>	Не се приема	Определената възможност от осем години участие в съвета е достатъчно дълъг срок, през който може нови глухи или

		<p>„Чл.9. Членовете на съвета се определят за срок от 4 години, което не ги лишава от активно и пасивно изборително право в обхвата на Съвета.“</p> <p>Мотиви:</p> <p>Предложена е промяна, която е наистина необходима, тъй като представителните на общността на глухите и сляпо-глухите, на жестовите преводачи, които могат да вземат успешно участие като членове на съвета, са сравнително ограничен брой. Сред представителите на МОН, МТСП, академичната общност и БАН, също са много малко експертите, запознати с проблематиката. По тези причини не следва да се ограничава правото им да бъдат преизбирани.</p>		<p>сляпо глухи лица, както и експерти от организациите и ведомствата, придобили умения, опит и компетентности в сферата на българския жестов език, съответно да бъдат включени като членове на съвета.</p>
<p>2. Величка Драганова председател на юрисконсулт на Национална асоциация на сляпо-глухите в България (НАСГБ)</p>		<p>8. Забележка по Мотивите към проект на Правилник за организацията и дейността на Съвета за българския жестов език</p> <p>В първия абзац, изречение второ на Мотивите, е допусната сериозна грешка:</p> <p>(цитат от Мотивите):</p> <p>„Законът за българския жестов език е приет от Народното събрание и е в сила от 6 февруари 2021 г. С него се признават езиковият статут на българския жестов език и зачитането на правото на глухите лица и на сляпо-глухите лица, които имат достатъчно съхранено зрение, на изразяване и на информация чрез българския жестов език.“</p> <p>Второто изречение представлява ограничително тълкуване на чл.1, ал.1 от ЗБЖЕ, който гласи:</p> <p>„Чл. 1. (1) Този закон урежда обществените отношения, свързани с признаването на българския жестов език за естествен самостоятелен език и със зачитането на правото на глухите и на сляпо-глухите лица на изразяване и на информация чрез българския жестов език.“</p>	<p>Приема се</p>	

	<p>Тъй като е изрична законова разпоредба, никакво ограничително тълкуване, изразено в подобна фраза „сляпо-глухите лица, които имат достатъчно съхранено зрение“, не може да се приеме за допустимо.</p> <p>Нещо повече, именно „Методическо ръководство за обучение на сляпо-глухи на български жестов език и алтернативни средства за комуникация“, ISBN: 978-954-8973-33-5; Министерство на образованието и науката на Република България, София, 2020 г .; Автори: проф. Мира Цветкова-Арсова, Даринка Борисова, Светлозар Парапанов“,</p> <p>в следните раздели:</p> <p>„4.1.1. Локализиран начин на представяне и възприемане на жестовия език. стр.55</p> <p>4.1.2. Насочван начин на представяне и възприемане на жестовия език. стр.56</p> <p>4.1.3. Тактилен начин на представяне и възприемане на жестовия език (познат още като метода „Ръка в ръка“). стр.57“</p> <p>доказва, че глухите лица, чиито основен език за комуникация е жестовият език, и в следствие загубили в различна степен зрението си от лека загуба до тежка и до пълна слепота, ползват горепосочените начини за представяне и възприемане на жестовия език, като са негови пълноправни ползватели за приемане на информация и за изразяване на информация (тоест за двупосочна комуникация).</p>		
	<p>9. Чл. 6, ал. 2, т. 2 – сега действащ текст:</p> <p>„Чл.6. (2) Организациите по ал. 1 трябва да отговарят на следните изисквания:</p> <p>2. да имат предмет на дейност в областта на защитата на правата на глухите и сляпо-глухите лица съгласно учредителния акт и устава на организацията;“</p> <p>Чл. 6, ал. 2 т. 2 – да се измени по следния начин:</p>	<p>Приема се</p>	

	<p>„Чл.6. (2) Организацията по ал. 1 трябва да отговарят на следните изисквания:</p> <p>2. да имат предмет на дейност в областта на защитата на правата на глухите или сляпо-глухите лица съгласно учредителния акт или устава на организацията;“</p> <p>Мотиви:</p> <p>Организациите на и за глухи защитават правата на глухите, а организациите на или за сляпо-глухи защитават правата на сляпо-глухите, и би било много по-голяма рядкост организация, в чиито предмет на дейност да е записано буквално, че едновременно защитава правата и на глухите, и на сляпо-глухите, затова следва да се постави съюзът „или“. Съгласно чл.18, ал.2, т.2 от Закона за юридическите лица с нестопанска цел (ЗЮЛНЦ), сдруженията определят предмета си на дейност по устав, а фондациите - по учредителен акт, тоест не е възможно една организация да има и устав, и учредителен акт, затова тук също съюзът "и" следва да се замени с "или".</p>		
	<p>10. Чл. 6, ал. 3, т. 1 - сега действащ текст:</p> <p>„Чл.6. (3) Представителите на общността на глухите лица и на сляпо-глухите лица трябва да отговарят на следните изисквания:</p> <p>1. да са глухи или сляпо-глухи лица.“</p> <p>Чл. 6, ал. 3, т. 1 – да се допълни по следния начин:</p> <p>„Чл.6. (3) Представителите на общността на глухите лица и на сляпо-глухите лица трябва да отговарят на следните изисквания:</p> <p>1. да са глухи или сляпо-глухи лица. Представителят на общността на сляпо-глухите лица задължително да е сляпо-глухо лице;“</p> <p>Мотиви:</p>	<p>Не се приема</p>	<p>Виж мотивите по т. 3.</p>

	<p>Да се приложи Мотото на Европейския съюз на сляпо-глухите: „Нищо за сляпо-глухите - без сляпо-глухите“. За да припознае общността на сляпо-глухите своя представител, и за да защитава правата им в Съвета по БЖЕ, той трябва да е задължително сляпо-глухо лице. Лице без сляпо-глухота никога няма да бъде припознато за свой представител от общността на сляпо-глухите.</p>		
	<p>11. Чл. 6, ал. 3, т. 3 – сега действащ текст</p> <p>„Чл.6. (3) Представителите на общността на глухите лица и на сляпо-глухите лица трябва да отговарят на следните изисквания:</p> <p>3. да имат най-малко 3 години опит в областта на българския жестов език – участие в организация и управлението на проекти, семинари по български жестов език, публикации, научноизследователска дейност и дейности, свързани със сферата на образованието.“</p> <p>Чл.6, ал. 3 т. 3 – да се допълни по следния начин:</p> <p>„ Чл.6. (3) Представителите на общността на глухите лица и на сляпо-глухите лица трябва да отговарят на следните изисквания:</p> <p>3. да имат най-малко 3 години опит в областта на българския жестов език – участие в организация и управлението на проекти, семинари по български жестов език, публикации, научноизследователска дейност и дейности, свързани със сферата на образованието.</p> <p>Представителят на общността на сляпо-глухите лица да има най-малко 3 години опит в областта на българския жестов език или на другите системи за комуникация, използвани от сляпо-глухи, по смисъла на §1, т.2 и т.4 от Закона за българския жестов език: участие в организация и управлението на проекти, семинари по български жестов език или по други системи за комуникация, използвани</p>	<p>Приема се</p>	

	<p><i>от сляпоглухи, публикации, научноизследователска дейност и дейности, свързани със сферата на образованието, с целева група или в полза на сляпо-глухите лица“</i></p> <p>Мотиви:</p> <p>Закона за БЖЕ в §1, т.2 и т.4, регламентира другите системи за комуникация, използвани от сляпо-глухи, така че опитът на сляпо-глухия представител на сляпо-глухата общност следва да е в проекти, семинари, публикации и дейности, свързани с другите системи за комуникация за сляпо-глухи, и целевата им група или групата, в чиято полза са, да са изрично лицата със сляпо-глухота.</p> <p>Спазват се разпоредбите на §1, т.2 и т.4 от ЗБЖЕ:, които гласят:</p> <p>„§ 1. По смисъла на този закон:</p> <p>2. „Сляпо-глухо лице“ е лице или дете, което е едновременно със слухова и зрителна загуба и е ползвател на българския жестов език или на други системи на комуникация според спецификата на неговото нарушение.</p> <p>4. „Превод от и на български жестов език“ е преводаческа услуга, която се извършва чрез българския жестов език, а за сляпо-глухите лица – и чрез други системи за комуникация.“</p>		
	<p>12. Чл. 7, ал. 2 – сега действащ текст</p> <p>„Чл.7. (2) Поканата по ал. 1 съдържа образец на заявление, срок за получаване на предложенията, адрес за кореспонденция, включително електронен такъв, списък на необходимите документи, които следва да се представят, и критерии за подбор при провеждане на събеседване с допуснатите кандидати.“</p> <p>Чл.7, ал. 2 – да се допълни по следния начин:</p> <p>„Чл.7. (2) Поканата по ал. 1 съдържа образец на заявление, срок за получаване на предложенията, адрес за кореспонденция, включително електронен такъв, списък на</p>	<p>Не се приема</p>	<p>Предложението не е целесъобразно и би забавило процедурата за подбор на кандидатите.</p> <p>Критериите се определят от МОН и ще бъдат еднакви за всички кандидати.</p>

	<p>необходимите документи, които следва да се представят, и критерии за подбор при провеждане на събеседване с допуснатите кандидати. Критериите за подбор при провеждане на събеседване с допуснатите кандидати предварително се предлагат на едномесечно обществено обсъждане в сайта на МОН, като се вземат предвид всички получени предложения. “</p> <p>Мотиви:</p> <p>Ако критериите за подбор не са били предварително съгласувани чрез обществено обсъждане с всички заинтересовани страни, може да се получи неравномерно и не равнопоставено третиране, което не трябва да се допуска.</p>		
	<p>13. Чл. 7, ал. 5, т. 2 подт. б) – сега действащ текст:</p> <p>„Чл.7. (5) Към заявлението се прилагат следните документи:</p> <p>2. за представителя на общността на глухите и сляпо-глухите хора:</p> <p>б) експертно решение на ТЕЛК или НЕЛК, удостоверяващо слуховата загуба;“</p> <p>Чл.7, ал. 5, т. 2 подт. б) да се измени и допълни по следния начин:</p> <p>„Чл.7. (5) Към заявлението се прилагат следните документи:</p> <p>2. за представителя на общността на глухите и сляпо-глухите хора:</p> <p>б) за представителя на общността на глухите хора: експертно решение на ТЕЛК или НЕЛК, или друг медицински документ, удостоверяващ слуховата загуба;</p> <p>за представителя на общността на сляпо-глухите хора: експертно решение на ТЕЛК или НЕЛК, удостоверяващо зрителната и слуховата загуба, или друг медицински документ, удостоверяващ слуховата загуба;“</p> <p>Мотиви:</p>	<p>Не се приема</p>	<p>Виж мотивите по т. 6.</p>

	<p>Аналогично на разпоредбите на ЗБЖЕ (чл.21, ал.4) за глухи и сляпо-глухи лица, освен експертно решение на ТЕЛК или НЕЛК, да може да се представи друг медицински документ, удостоверяващ слуховата загуба (аудиограма, протокол на ЛКК по УНГ и други) - понякога в ЕР на ТЕЛК се посочва друго водещо заболяване на лицето, а слуховото не е било отразено.</p> <p>За представителя на общността на сляпо-глухите хора, трябва да се докаже и зрителната загуба чрез ЕР на ТЕЛК, за да може лицето да бъде идентифицирано като сляпо-глухо. Слуховата загуба се доказва отново или чрез ЕР на ТЕЛК, или чрез друг медицински документ. Често при сляпо-глухите в ЕР на ТЕЛК са включени зрителното заболяване и други заболявания, но слуховото не винаги е отразено.</p>		
	<p>14. Чл. 9 - сега действащ текст</p> <p>„Чл. 9. Членовете на съвета се определят за срок от 4 години с право на два мандата.“</p> <p>Чл.9 да се измени и допълни по следния начин:</p> <p>„Чл.9. Членовете на съвета се определят за срок от 4 години, което не ги лишава от активно и пасивно изборително право в обхвата на Съвета.“</p> <p>Мотиви:</p> <p>Нанесена е необходима корекция, тъй като представителните на общността на глухите и сляпо-глухите, и на жестовите преводачи, които могат да вземат успешно участие като членове на съвета, са сравнително ограничен брой, за да можем да си позволим да ограничаваме правото им да бъдат преизбирани. Същият довод е валиден и за представителите на МОН, МТСП, академичната общност и БАН, където запознатите с проблематиката експерти са много малко.</p>	<p>Не се приема</p>	<p>Виж мотивите по т. 7.</p>